

NODOK procedure

nader onderzoek doodsoorzaak bij kinderen

AZO scholingsavond
9 november 2016

Dr. Joris Fuijkschot
Algemeen kinderarts

---

inhoud

- Achtergronden
- Doelstellingen
- Procedure landelijk
- Radboudumc NODOK

Achtergronden

- jaarlijks overlijden in Nederland circa 1100 kinderen
- wet op Lijkbezorging (2010): verplicht overleg gemeentelijk lijkschouwer
- oktober 2012 – december 2013: pilot NODO procedure
  - Oorzaak overlijden niet voldoende bekend én GEEN aanwijzingen niet-natuurlijk overlijden
- Hybride model
  - Justitie: opsporen kindermishandeling
  - Medisch: preventie overlijden
  - Sociaal: rouwverwerking

Achtergrond

Evaluatie onderzoek NODO

40 kinderen bekeken

- 95% verklaring natuurlijk overlijden (n=38)
  - 50% zekere doodsoorzaak
  - 25% vermoedelijke doodsoorzaak
- 2x niet-natuurlijke dood vastgesteld (doch geen kindermishandeling)

Kosten per casus circa 30.000,- euro (1,5 x begroot)

In huidige vorm niet duurzaam: te belastend en logistieke problemen

---

Achtergrond

2015: Aangepaste procedure opgezet met subsidieregeling voor periode 3 jaar

Deelname alle UMC's

NODOK

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Doelstellingen

Achterhalen en registreren van de doodsoorzaak bij overleden **minderjarigen** in die gevallen waarin er in eerste instantie **geen overtuigende verklaring** voor het **overlijden** kan worden gevonden én er **geen aanwijzingen** zijn voor een **niet-natuurlijk overlijden**

Doelstellingen

Achterhalen doodsoorzaak

Kennis en inzichten preventie overlijden:

- direct betrokkenen familie
- samenleving

Rouwverwerking

Procedure

OPSTARTEN NODOK als:

- onverklaard en onverwacht overlijden ZONDER aanwijzingen voor NIET-natuurlijke dood
- toestemming ouders

Exclusie
dodgeboorte of het kind binnen 28 dagen na
geboorte is overleden EN het ziekenhuis nooit
heeft verlaten -> PERINATALE AUDIT

Procedure

Onverwacht overlijden?
zonder of met slechts minimale voorafgaande klachten

Overlijden in slaap op de bank, in bed
Overlijden na een periode van koorts e.c.i.
Overlijden tijdens sporten zonder trauma
Chronische ziekte bekend, maar goed onder controle
Obstructie van de luchtwegen zonder aanwijzingen voor corpus
alienum

Procedure

Geen NODOK?

natuurlijk overlijden, oorzaak voldoende verklaard

ernstige infectieziekte met cardioresp insuf

belangrijk onderliggend lijden redengevend voor natuurlijk overlijden

verslikken / verstikken bij PMR en slikstoornis

Procedure

Geen NODOK?

Niet natuurlijk overlijden

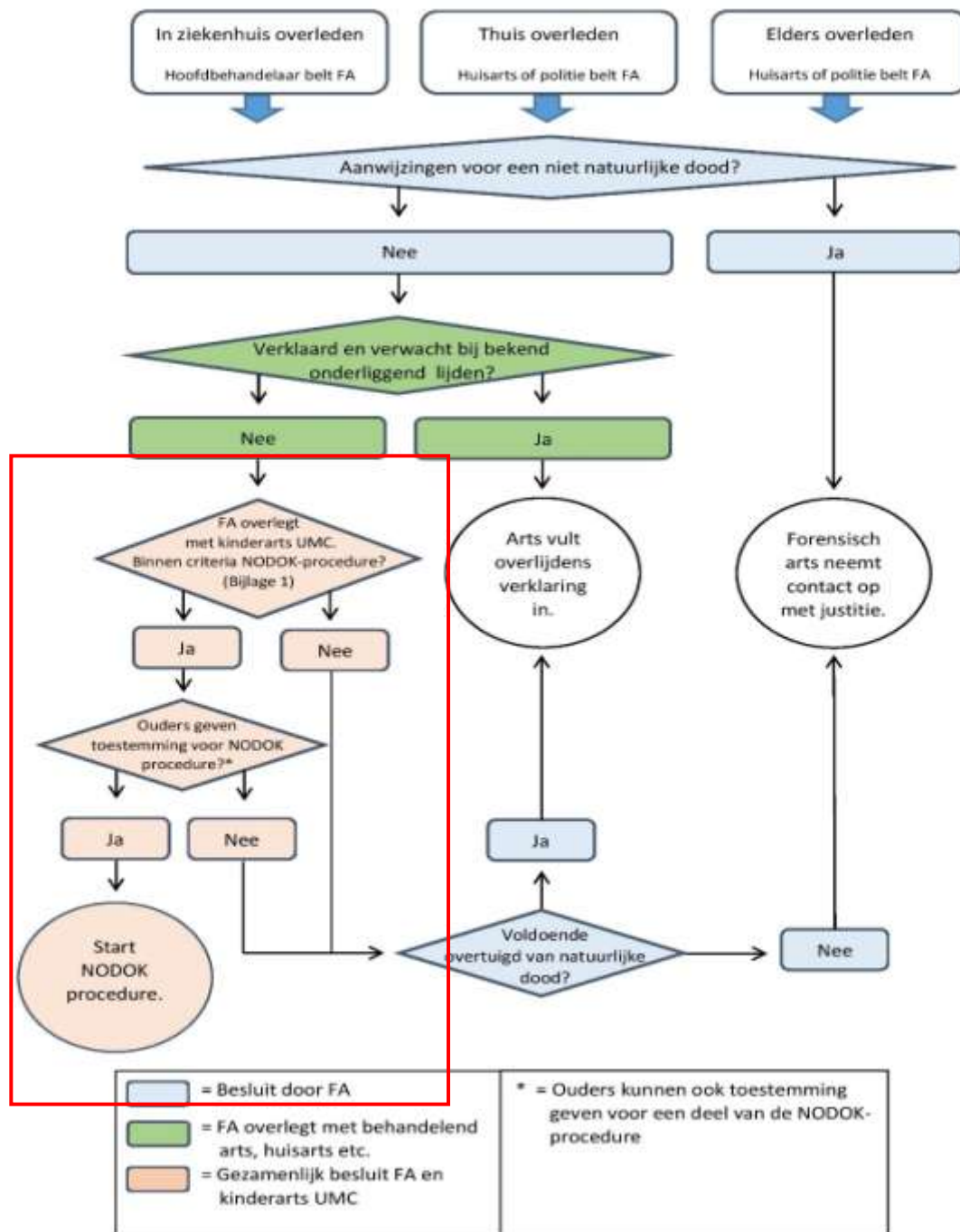
Verdrinking

Verstikking door kracht van buitenaf (strangulatie)

Trauma in recente anamnese

Intoxicatie

Procedure

Procedure

- na ontvangst **doornemen procedure** met ouders en **schriftelijk vastleggen toestemming** (delen van) NODOK
- schouw door NODOK arts in UMC
- bemonstering lichaamsmaterialen
urine, bloed, liquor, fibroblasten, uitstrijk huid, haar, glasvocht
- radiologisch onderzoek
CT/MRI, skeletstatus (<5 jaar)
- (partiële) obductie

Procedure

Diagnostiek

algemeen bloedonderzoek, kweken bacterieel / PCR viraal,
serologie, toxicologie, metabole diagnostiek,
genetisch onderzoek

materiaal IN OPSLAG

*latere bepalingen mogelijk naar aanleiding nabespreking /
audit of in kader familiare screening*

Procedure

- Tussentijdse terugkoppelingen met ouders over bevindingen
- Tijdens procedure frequent overleg met FA
  - *Natuurlijk overlijden, doodsoorzaak bekend*
  - *Natuurlijk overlijden, geen zekere doodsoorzaak*
  - *Aanwijzingen voor niet-natuurlijk overlijden (STOP procedure)*
- Landelijke audit bespreking
- Afsluitend nagesprek met ouders

Radboudumc NODOK

- Samenwerkingsverband met CWZ en GGD's in regio
- 6 kinderartsen en 1 SEH-arts
  - bijzondere expertise en scholing op dit gebied
- 24/7 bereikbaarheid overleg
- Onderzoek altijd in Radboudumc
- Beschikbaarheid per 1 jan 2017 (*in principe*)

Conclusie

- Nader onderzoek naar doodsoorzaak is zinvol en heeft toegevoegde waarde
- Meer nadrukkelijke samenwerking tussen NODOK-arts en FA
vergroot kennis en kunde van beiden
- NODOK in huidige opzet lijkt beter haalbaar op langere termijn

joris.fuijkschot@radboudumc.nl

[@JorisFuijkschot](https://twitter.com/JorisFuijkschot)